

[Indenrigsministeren.]

holde det normale Byggeri, et Byggeri, som svarer til den normale Befolkningstilvækst, ogsaa i de forskellige Byer, hvor Befolkningstilvæksten i særlig Grad foregaar. Jeg tror ikke, det er muligt at finde nogen Art af saglig Begrundelse for et saadant Standpunkt. Tværtimod maa Forholdet dog være dette, at naar man erkender, at det normale Boligbyggeri hindres af en Kreditkrise som den, vi kom ind i i Fjor, maa Samfundet sætte Midler ind for at overvinde de Vanskeligheder, som hindrer det Byggeri, der er normalt.

Det ærede Medlem fremsatte dernæst den Opfattelse, at man fra hans Partis Side ikke ønskede, at der blev bygget, saa længe Lønningerne ikke gik ned. Nu ved jeg ikke bedre end, at Venstrepartiet som i det hele taget Oppositionspartierne har den Opfattelse, at Lovgivningsmagten ikke skal blande sig i Spørgsmaalet om Lønningerne, ikke skal blande sig i Kampen mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne om Lønningerne. Med andre Ord, man henviser til et Forhold, som Staten efter de ærede Partiers Mening ingen Indflydelse har paa og ingen Indflydelse bør have paa. Men jeg tillader mig at spørge: Selv om nu det ærede Medlem og hans Partimener, at Lønningerne i disse Fag er for høje, er det da en Begrundelse for at hindre bedre og sundere Finansieringsforhold, hvorved de, der bygger, faar Udsigt til ikke i al Fremtid at skulle regne med de Finansieringsomkostninger, der følger med de lave Kurser, vi har haft gennem det sidste Aar? Det er mig ikke muligt at se det. Hvilken Opfattelse man end har af Lønningerne, om man mener, de er for høje eller for lave, skulde man synes, at alle Partier maatte have samme Interesse i, at den finansieringsmæssige Side er ordnet saa rationelt og gunstigt for dem, der bygger, som overhovedet muligt. Men Partiet Venstre har altsaa her en anden Opfattelse. Det er snart saadan for Partiet, at der overhovedet ikke findes anden Gløse i dets politiske Sprogbrug end lavere Lønninger, og det næsten uden Hensyn til, hvordan de økonomiske Forhold skifter fra Tid til anden.

Men jeg gaar nu bort fra disse Enkeltheder i den ærede Venstreordførers Tale og rejser som Forsvar for det Forslag, der her foreligger, det Spørgsmaal: Er det ikke en Kendsgerning, er det ikke et Forhold, som alle maa erkende, at det Kreditsystem, vi i Øjeblikket har her i Landet, i hvert Tilfælde i det allervæsentligste er bygget op paa langfristede Laan? Er det ikke saadan, at dette Kreditsystem med Na-

turnødvendighed fra Tid til anden, naar de store Svingninger kommer paa Rentemarkedet, naar Renten er stigende og Obligationskurserne faldende, maa fremkalde en kunstig Standsning i den økonomiske Virksomhed, først og fremmest naturligvis indenfor Byggeriet, men ogsaa indenfor andre Erhverv. Ingen vil kunne benægte, at saadan er Forholdet. Alle vore Erfaringer op gennem Tiderne med Hensyn til det danske Kreditsystem — jeg kan godt sige lige siden 1850erne — viser, at det er for stift. Det er i og for sig vel organiseret, vel bygget op, vel anvendeligt, alt under Forudsætning af nogenlunde stabile Renteforhold her i Landet, men de store Svingninger rentemæssigt set med deraf følgende Kurssvingninger er det ikke indrettet paa; det medfører naturligvis nødvendigt fra Tid til anden denne Beskæftigelsesstandsning, denne Standsning i økonomisk Virksomhed. Det er denne Kendsgerning, som man har bøjet sig for i en Række andre Lande, og som man i stigende Grad der er opmærksom paa. Man har i andre Lande draget Omsorg for, at et saadant System har det fornødne Supplement med Hensyn til Adgangen til under skiftende Forhold at vælge mellem de langfristede og de kortfristede Laan. For det er Kærnen i hele denne Sag, at naar under saadanne finansielle Forhold som de Kreditforhold, vi har været inde under i de sidste Aar, Byggeriet standser, er det i og for sig ikke, fordi der ikke blandt dem, der ønsker at bygge, er Mennesker, som gerne vil bygge selv med den Risiko, der ligger i, at de under de øjeblikkelige ugunstige Renteforhold kommer til at betale noget mere for denne øjeblikkelige Finansiering. Det er ikke det, der holder Byggeriet nede. Nej, det, der holder det nede, er, at dette Kreditsystem med de langfristede Laan fører med sig, at naar en Gang dette Laan er optaget under de ugunstige Forhold med det Kurstab, som følger af den høje Rente i Øjeblikket, er de paagældende Bygherrer naglede til dette Kurstab, den høje Rente 60 Aar ud i Fremtiden. Det er det, der er den ulyksalige Følge af at have et saa stift Kreditforeningssystem, som vi har i Øjeblikket her i Landet.

Vort Kreditforeningssystem har her i Danmark været hyldet fra alle Sider op gennem Tiderne som noget af det mest geniale, der har været bygget op; efterhaanden har det naaet at faa en Glorie omkring sig, saa at det den sidste Menneskealder har været saadan, at blot et Menneske kom til at røre ved noget, der kunde tænkes at berøre Realkredit, var det, som man